

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Polt. čk. rač. 11.753. Telefon 3172

Predlogi

Sekcija JUU za dravsko banovino ima 34 sreska društev, ki so imela letos nad 160 zborovanj. Prav živahna aktivnost vseh sreskih društev se zrcali v stvarnem razmnoževanju mnogih perečih stanovskih, prosvetnih in organizacijskih vprašanj. K vsem aktualnim zadevam je zavzemalo članstvo svoja stališča in izražalo svoje zahteve v obliki predlogov in sklepov.

Kdor je natančno, ali vsaj površno, zasledoval v zadnjem času poročila o zborovanjih sreskih učiteljskih društev, je lahko opazil, da skoraj ni bilo poročila, brez raznih predlogov, ki so bili na teh zborovanjih sprejeti. Ne more se trditi, da ni bilo med temi mnogimi predlogi dobrih, za stan, šolo in organizacijo potrebnih in tudi koristnih predlogov, toda pri natančnejšem zasledovanju poročil in eventualnem proučevanju vseh predlogov je mogoče objektivno čitatelj priti do vtisa, da so se ti navadno povsem porazgubili v morju ostalih, za stan in organizacijo momentano povsem nebitnih in morda celo nepotrebnih predlogov in sklepov.

Vodstvo sekcije ima ogromnega dela z mnogimi načelnimi vprašanji, ki zadevajo koristi celokupnega stanu. Pri tem moramo upoštevati predvsem borbo za najvažnejše moralne in tudi materialne interese vsega učiteljskega, zaščito članstva in tudi delo za izvedbo res potrebnih in za stan koristnih predlogov in sklepov društvenih zborovanj. Nastane torej vprašanje, ali je mogoče, da izvrši vodstvo sekcije prav vse, da izvede ono ogromno množino od vseh sreskih učiteljskih društev dežujočih predlogov in sklepov. To je, ne samo fizično nemogoče, marveč bi bila izvedba večkrat tudi v nasprotju s kompetenco vodstva sekcije. Iz mnogih predlogov se tudi vidi, da ni predlagatelj v zadostni meri premislil vprašanje, ali more stanovska organizacija, ki ima svoj delokrog točno določen, izvesti predloge, ki jih društva sprejemajo z ednim namenom, da jih vodstvo organizacije tudi izvede.

Kaj torej?

Vsi taki predlogi čakajo na banovinsko skupščino, kjer jih pretresajo posamezni odseki, ki morajo izločiti vse, kar je nebitnega, neaktualnega in tudi neizvedljivega, a selekcijo vseh društvenih predlogov predlagajo skupščinskemu plenumu v odobritev. Ali je na ta način res odpadlo vse ono, kar predstavlja le balast, ki zakriva glavne in bistvene zahteve vsega učiteljskega stanu?

Na to vprašanje bi dobili od članstva, ki je prečitalo prav vse sklepe skupščin, bodisi banovinskih ali državnih, povsem gotovo zelo različne odgovore. Toda pri presoji tega vprašanja je treba vpoštevati le dvojce:

1. Ali so ti sklepi v skladu s smotrom Jugoslovenskega učiteljskega združenja, ki se glasi:

a) da organizira vse učiteljstvo v Jugoslaviji v duhu državnega in narodnega edinstva in da pri njih razvija skupno stanovsko zavest kot osnovo za prosvetno, kulturno delo in napredek svojega članstva;

b) da deluje za intelektualni in moralni napredek svojega članstva;

c) da deluje za napredek narodne šole in narodnega izobraževanja;

d) da štiti pravice in interese svojega članstva;

e) da gradi učiteljske domove; itd.

2. Ali so vsi ti sklepi v danih razmerah tudi izvedljivi.

Kdor premore torej vse skupščinske sklepe tako, da poišče samo one, ki ustrezajo temu dvema načeloma, bo našel najbrže še mnogo takih, ki bi brez vsake škode za stan in organizacijo izpadli. Če se da torej na ta način še kaj izločiti, bi se s tem le poenostavilo poslovanje organizacije. Prav učiteljski stan se v poslednjih letih upravičeno pritožuje zaradi prevelike birokracije, ki ovira in komplicira pravilno šolsko delo. Iz tega bi se dalo sklepati, da bomo skušali v svoji lastni organizaciji poenostaviti in olajšati poslovanje. Toda kupi predlogov niso nič kaj v skladu s tem pričakovanjem. Naša stanovska organizacija bo tem prožnejša, čim bolj se bomo izogibali nepotrebnega, pa bodisi s strani članstva, kakor tudi s strani vodstva.

Resolucija letošnje banovinske skupščine je v primeri z lanskim mnogo krajša in obsega res le bistvene zahteve učiteljstva, a v njej niso zapodeni vsi skupščinski sklepi. Vsak odsek je izločil mnogo predlogov sreskih društev, vendar so odseki predložili plenumu še precejšnje število sklepov.

Ali so vsi ti sklepi tudi izvedljivi?

Da, bili bi, če bi bila stanovska organizacija najvišja zakonodajna ustanova, ker se pa mora boriti prav za vsako drobtino moralnih in tudi materialnih pravic stanu, nastane veliko vprašanje, ali zahteva članstvo morda vendar preveč od svojega vodstva, ko mu nalaga v izvršitev toliko sklepov. Pri izvajanju se namreč čestokrat pokaže, da je mnogo takih, ki se nikakor ne dajo izvršiti. Čemu so bili torej sprejeti?

Ko smo tik pred državno skupščino je prav, da o tem vprašanju razmišljamo, še bolj pa je to potrebno kot navodilo za bodoče poslovno leto. Pri sreskih društvih, odkoder prihajajo vsi predlogi, naj v bodoče vedno premislijo predlagatelji, ali je predlog tudi izvedljiv ali ne, ali more učiteljsko združenje kakorkoli vplivati na njegovo izvedbo in njegov razvoj. Le na ta način bo odpadlo mnogo predlogov, a uspehi bodo gotovo večji, kajti ob objektivnem presojanju predlogov, bodo že sreska društva izločila vse ono, kar se je izkazalo v danih razmerah kot neizvedljivo. S tem postopkom bomo dosegli popolno izvedbo mnogih sklepov, dvignili procentualni uspeh in olajšali polaganje obračuna svojemu vodstvu.

Predlogi, naj se tičejo organizacije kot take, ali pa zadevajo moralne in materialne zahteve učiteljstva, morajo biti torej utemeljeni predvsem z dejstvom, da so po vsestranski objektivni presoji izvedljivi.

Opustimo torej kvantiteto predlogov in držimo se le njihove kvalitete. Izbirajmo dobro, a kadar govori učiteljstvo ne sme nikoli in nikjer pozabiti svojih glavnih zahtev: pravičen disciplinski postopek, stalnost, vrnitev s šolskim in uradniškim zakonom pridobljenih, a pozneje ukinjenih pravic in ločitev šolstva od politične uprave. — Ko bomo uspeli v teh svojih zahtevah, in to moramo, če bomo to složno in vztrajno zahtevali, bo odpadlo mnogo sklepov, ki so le breme in ovirajo pravilno delo organizacije. —ž.

VSEBINA:

Predlogi.

Glavna skupščina JUU.

V obrambo naše stanovske časti.

Naš šolski radio.

§ 45. na Kočevskem.

Enodnevni praktični tečaj za učiteljstvo v Logatcu.

LISTEK: Prvi temelji »Učiteljskega tovariša«.

Splošne vesti. — Osebnе zadeve. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Stanovska organizacija JUU. — Inozemsko šolstvo in učiteljstvo.

javljam, da Jugoslovensko učiteljsko združenje nima nikake zveze z imenovano organizacijo ter ni pooblastilo nikogar od članstva, da nastopa v imenu JUU ali v imenu učiteljstva pri istem. — V Beogradu, 20. julija 1935. — Ivan Dimnik, predsednik JUU.

K vsemu temu ne pripominjamo drugega nego, da je JUU stanovska organizacija, ki se drži strogo svojih pravil, ne oziraje se na dnevno politične dogodke.

Naš šolski radio

Šolski radio, ki je ustanova sekcije JUU, je zaključil v šolskem letu 1934/35. z Vidovdansko proslavo četrto leto svojega obstoja.

Da se to našo mlado, a važno ustanovo postavi na trdno podlago, se je pred pričetkom šolskega leta vršila pri prosvetnem oddelku kr. banske uprave konferenca, kjer so bili sprejeti važni sklepi, ki tvorijo bazo pravilnika šolskega radia. Ta pravilnik je bil soglasno sprejet pri prvi seji dne 8. okt. 1934 in predložen v vednost kr. banski upravi ter upravnemu in izvršnemu odboru JUU. Po določitvi tega pravilnika so bile v tem šolskem letu zastopane v odboru šolskega radia poleg naše organizacije: prosvetni oddelek kr. banske uprave, srednje šole, meščanske šole, kmetijski oddelek, Higienški zavod, radijska oddajna postaja in tehnični radijski strokovnjak.

Za načelnika je bil izvoljen Mlekuz Vekoslav, za njegovega namestnika Skulj Andrej, za tajnico Engelman Mira, za člane pa Završan Franja in Kumelj Metod. Prosvetni oddelek kr. banske uprave je zastopal prof. Andrej Leopold, srednje šole prof. Kolarič Rudolf, meščanske šole strok. učitelj Lampe Josip, kmetijski oddelek inž. Sadar Vinko, Higienški zavod dr. Kristan-Lunaček Slava, radij. oddajna postaja ref. Ribičič Josip, tehnični radijski strokovnjak je bil inž. dr. Osana Marij.

Ker JUU nima predvidenega kritja za vzdrževanje te ustanove, zato so delale odseku težkoče tudi materialne skrbi, vendar sta pokazali naklonjenost in razumevanje za šolski radio kr. banska uprava in radio oddajna postaja v Ljubljani, ki sta z denarno podporo pripomogli, da sta ostali tudi v tem šolskem letu v programu dve tedenski oddaji in sicer v torek in petek ob 11. do 12. ure.

Odbor je pri vsaki seji posvečal največ pažnje programu oddaj, zakaj glavno vprašanje je bilo vedno: Kaj bo poslušala mladina? In ker je deca želela več petja in glasbe, zato je bil sprejet takoj pri prvi seji predlog, da se prične s sodelovanju mladinske pevske zbornice. Vendar ni bilo možno izvesti tega sklepa v tem šolskem letu radi globoke žalosti za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Kljub temu pa je bil program tudi letos lako nester, bodisi z ozirom na obliko in vsebino. Od 64 oddaj je bilo 8 skupnih šolskih nastopov, 3 lutkovne igre, 1 slušna igra, 1 pravilna zvočna igra, 1 zvočna slika, 1 dialog, 1 recitacija v dialogu, 1 koncert s ploščami, 8 predavanj kombiniranih s pojasnjenjani na ploščah, ostalo pa so bila predavanja. Z ozirom na vsebino so bili zastopani vsi predmeti osnovne šole, zlasti narodni jezik, domoznastvo in prirodoznanost. V okviru šolskega radia so se izvršile tudi vse državne in nacionalne proslave. Spominu našega blagopokojnega kralja pa so bile posvečene 4 oddaje. Po vsaki šolski radio uri je bila napoved novic, ki so bile nacionalnega, vzgojnega, gospodarskega, higienkega in poučnega značaja. Da bi pritegnili k sodelovanju vsaj vse one šole, ki imajo svoj radio aparat in da bi boživilo delo v šolskem radiu, je razposlal odbor v začetku meseca marca na 81 šolo dopisnice s sledečimi vprašanji:

1. Koliko otrok posluša šolske radio oddaje?

2. Lastnik radio aparata?

3. Zelite gledati oddaje.

Na te dopisnice je odgovorilo 65 šol. Iz teh poročil izvemo, da posluša 5536 otrok šolske ure. Prav za prav pa jih posluša mnogo več, ker ima nad 200 aparatov še učiteljstvo in upravitelji, ki jih dajo mladini za šolske oddaje na razpolago.

Glavna skupščina JUU

SEJA GLAVNEGA ODBORA JUU

bo 21. avgusta 1935 v Sarajevu ob 8. uri z naslednjim dnevnim redom:

1. Končna redakcija predlogov vseh pravilnikov in poslovnikov.
2. Predlogi pravilnika in poslovnika za glavni odbor.
3. Vprašanja in predlogi za skupščino.

KONFERENCA GLAVNEGA ODBORA IN DELEGATOV

bo 21. avgusta t. l. v Sarajevu ob 17. uri popoldne. Dnevni red: 1. Predaja pooblastil tajnikom sekcij in prejem delegatskih vstopnic. 2. Dogovor o delu skupščine in izvolitvi skupščinskih odborov.

GLAVNA SKUPŠČINA JUU

bo od 22. do 24. avgusta v Sarajevu. Pričetek 22. avgusta ob 9. uri s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev skupščine.
2. Izvolitev šestih zapisničarjev, treh overovateljev zapisnika in izvolitev odsekov.
3. »Reforma učiteljske izobrazbe in učiteljskega praktičnega izpita v Jugoslaviji« — referira tov. Dušan M. Prica, urednik »Narodne Prosvete«.

Popoldne seje odsekov.

23. avgusta popoldne. Pričetek ob 8. uri.
4. Poročilo o delu glavnega in nadzornega odbora JUU v preteklem letu.
5. Obračun in proračun.
6. Pravila JUU.
7. Poslovnik za skupščino in zborovanja JUU.
8. Poslovnik stanovskega razsodišča.
9. Pravilnik socialnega fonda Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.
10. Pravila Učiteljske samopomoči in Kreditne zadruge JUU.
11. Volitev članov namestnikov na izpraznjena mesta v izvršnem in nadzornem odboru.
12. Resolucija.

Popoldne pričetek ob 16. uri. Poročila odsekov.

24. avgusta popoldne. Pričetek ob 8. uri. Poročila odsekov. Popoldne pričetek ob 16. uri. Poročila odsekov. Resolucija XV. glavne skupščine JUU.

GLAVNI ODBOR JUU.

V obrambo naše stanovske časti

V zadnjem času se mnogo razpravlja po dnevnem časopisu o »Pofu«. Nismo pričakovali, da se bo skušalo spraviti s tem v zvezo učiteljstvo kot stan, še manj pa, da se bo skušalo ustvarjati mišljenje, kot da bi bila učiteljska organizacija v kakršnikoli zvezi s »Pofom«. Izšel pa je dne 18. t. m. v »Slovenec« članek, ki omenja v zvezi s »Pofom« tudi učiteljstvo. Stilizacija je taka, da se lahko tolmači, kot da sta učiteljstvo kot stan in njegova organizacija sodelovali v »Pofu« ali s »Pofom«. Zato se je čutila sekcija dolžno, poslati uredništvu »Slovenca« v objavo sledeči

popravek:

V »Slovenec« št. 162 z dne 18. julija 1935 je bil objavljen na četrti strani zgoraj pod naslovom Ljubljanske vesti: Ljubljanska organizacija »Pofa« dvokolonski članek, datiran z dne 17. julija. Konec tega članka se glasi:

»V te »Pofe« so nekateri ljudje skušali spraviti tudi člane sokolske organizacije. Vendar pa nam ni znan noben primer, da bi kakšen vodja posameznih sokolskih čet ali skupin pristal na vstop Sokolov v »Pofa«.

Obžalujemo, da je pri snovanju »Pofa« sodelovalo v precejšnji meri tudi učiteljstvo, čeprav je na letošnjem zborovanju predsednik JUU naglašal, da mora biti učiteljstvo kot stan izven dnevnih politik. Preskrbeli smo, da bomo mogli svojim čitateljem kaj hitro postreči s še bolj konkretnimi podatki o delovanju in namerah »Pofa«.

Ker se dostavek o učiteljstvu, v katerem je naglašana izjava predsednika JUU na letošnji banovinski skupščini, da mora biti učiteljstvo kot stan izven dnevnih politik v zvezi s predzadnjim odstavkom članka lahko razume tako, kakor da sta sodelovala pri »Pofu« učiteljstvo kot stan in učiteljska organizacija, oziroma da je pristalo vodstvo te organizacije ali poedini njeni vodilni člani na vstop učiteljstva v »Pofa« to lojalno popravljamo in priobčujemo sledečo izjavo:

Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani izjavlja, da nista učiteljska organizacija in učiteljstvo kot stan nikdar sodelovala s »Pofom« ali v »Pofu«, niti do objav v dnevnih listih nista vedela za njegov obstoj. Če so bili poedini učitelji člani »Pofa«, sekciji ni znano.

JUU — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, dne 18. julija 1935.

Podpredsednica: Franja Završanova, s. r. Tajnik: Metod Kumelj, s. r.

Namesto celotnega popravka je priobčil »Slovenec« le sledeče:

»Pof« in učiteljstvo.

Z ozirom na našo včerajšnjo notico, da so pri »Pofu« sodelovali tudi učitelji, smo prejeli od JUU, sekcije za dravsko banovino naslednjo notico: Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani izjavlja, da nista učiteljska organizacija in učiteljstvo kot stan nikdar sodelovala s »Pofom« ali v »Pofu«, niti do objav v dnevnih listih nista vedela za njegov obstoj. Če so bili poedini učitelji člani »Pofa«, sekciji ni znano. JUU sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, dne 18. julija 1935. Podpredsednica Franja Završanova, s. r. Tajnik Metod Kumelj, s. r.

Popravek predsednika Dimnika.

Tov. Dimnik je poslal naslednji popravek ki je bil priobčen v »Slovenec« od 27. julija: v »Slovenec« od 18. t. m. je notica v zadevi »Pofa«, s katero se spravlja v zvezo moja predsedniška funkcija pri JUU, in izjava na letošnji banovinski skupščini JUU v Ljubljani, »da hoče JUU varovati svojo neodvisnost, ker hoče paralizirati kvarne vplive dnevnih politik na šolstvo in prosveto napram vsakemu režimu«. Na namigavanja glede zveze JUU in članstva s »Pof«-om iz-